

EXPUNERE DE MOTIVE

I. Titlul prezentului proiect de act normativ

Propunere legislativă pentru modificarea și completarea Legii 217/2003 pentru prevenirea și combaterea violenței domestice

II. Motivul emiterii actului normativ

II. 1. Prezentarea situației actuale

a. Fenomenul violenței domestice în România

Conform celui mai recent raport al Inspectoratului General al Poliției Române, polițiștii au intervenit în 2023 la 108.831 de cazuri de violență domestică, dintre care 51.690 în mediul urban și 57.141 în mediul rural.

Numărul faptelor care constituie fapte penale din sfera violenței domestice a fost de 57.851 de infracțiuni, în creștere cu 4,8% față de anul 2022. Cele mai multe fapte, 35.897, au fost de loviri sau alte violențe.

În anul 2023, au fost emise de către instanțele judecătorești 11.887 de ordine de protecție, iar de către polițiști au fost emise 13.231 de ordine de protecție provizorii (cu 259 mai multe față de anul 2022, respectiv cu 2%).

Toate aceste date, care demonstrează o creștere a numărului faptelor sesizate față de ani trecuți, semnalează faptul că este imperativ să revizuiim și să completăm legislația în vederea prevenirii și combaterii eficiente a violenței domestice. Prin impunerea unor obligații mai specifice autorităților publice locale și ministerelor de resort, putem asigura o abordare mai cuprinzătoare și coerentă a acestei probleme sociale grave.

b. Necesitatea promovării serviciilor de informare și consiliere pentru victimele violenței domestice de tip linie telefonică de urgență - helpline

Fenomenul stigmatizării victimelor este în continuare unul dintre factorii majori care le împiedică pe acestea să sesizeze autoritățile competente sau să apeleze la servicii sociale și medicale. România are nevoie de reglementarea unor măsuri legislative care să contribuie la eradicarea acestui stigmat, la încurajarea victimelor pentru a căuta ajutor, precum și la conștientizarea gravității fenomenului.

Este necesar ca victimele să fie încurajate să solicite ajutor și informații prin linia de telefonie de urgență - helpline - pentru că acesta poate răspunde unor nevoi esențiale:

- confidențialitate și anonimat: este un mediu confidențial și anonim în care victimele își pot împărtăși experiențele fără teama de consecințe sau stigmatizare;
- acces rapid la sprijin profesional: pe această cale, persoane instruite în domeniu pot oferi informații esențiale, consiliere și pot ghida victimele către resursele adecvate;
- informare despre resurse și opțiuni disponibile: Helpline-ul poate furnizează informații esențiale despre serviciile disponibile, drepturile victimelor și opțiunile de sprijin;
- prevenirea recidivei: prin obținerea sprijinului adecvat, victimele pot primi ajutor în gestionarea situației și pot fi îndrumate către resurse care să le ofere protecție și sprijin pe termen lung. Acest lucru contribuie la prevenirea recidivei și asigurarea securității cetățenilor;
- colectare de date pentru combaterea fenomenului: solicitarea ajutorului prin helpline contribuie la documentarea și conștientizarea mai amplă a problemelor legate de violența domestică. Aceste informații pot constitui resurse pentru perfecționarea legislației și a mecanismelor de combatere fenomenului.

Conform raportului de activitate publicat de ANES, în 2022, la HELPLINE cu număr unic la nivel național 0800.500.333, destinat victimelor violenței domestice, discriminării pe criteriul de sex și traficului de persoane, au fost primite un număr de 5338 apeluri, incluzând atât apelurile scurte, fără dialog, cât și reveniri ale unor persoane care au apelat inițial linia telefonică, însă numai 3754 au fost preluate.

c. Măsuri pentru facilitarea accesului cetățenilor la serviciile de informare și consiliere pentru victimele violenței domestice de tip linie telefonică de urgență - helpline

- Afișarea numărului unic de urgență - helpline în stații și mijloacele de transport în comun

Această măsură este necesară pentru că oferă un canal imediat și accesibil pentru cei aflați în situații de criză sau pericol. Această informație vizibilă poate fi crucială pentru persoanele care experimentează violență domestică, oferindu-le un mijloc rapid și discret de a cere ajutor sau de a obține informații relevante. O astfel de măsură contribuie la creșterea conștientizării asupra fenomenului și promovează accesibilitatea serviciilor de sprijin pentru victimele violenței domestice.

- Campanii regulate pe platforme de radiodifuziune și televiziune

Este nevoie de campanii extinse pentru promovarea numărului unic de urgență - helpline, pentru a consolida accesul la sprijin și informații cruciale pentru victimele violenței domestice, iar aceste campanii pot fi realizate prin colaborarea ANES cu radiodifuzorii aflați în jurisdicția României și Consiliul Național al Audiovizualului.

- Afișarea informațiilor în toate unitățile sanitare și unitățile de învățământ din țară

Afișarea în aceste locuri accesibile și frecvent vizitate nu doar că asigură aducerea la cunoștință a informațiilor față de un număr mare de persoane, dar și contribuie la promovarea unei culturi de siguranță și suport în comunitate. Acest lucru transmite un mesaj clar că violența domestică nu este tolerată și că există resurse disponibile pentru a ajuta victimele să iasă din situații periculoase.

- Implicarea resurselor mai multor ministere de resort

În ceea ce privește cuprinsul alineatului (1) al art. 9 din Lege, înțelegem rolul fiecărui minister, care are un anumit obiect de activitate și responsabilități specifice, și prin urmare date corespunzătoare, oferind perspectiva relevantă din acel domeniu. Totuși, atunci când sunt mai multe entități responsabile de aceeași obligație, de foarte multe ori rezultatul este unul slab, fie pentru că niciuna dintre entități nu va prioritiza acea obligație, estimând, probabil, că a fost deja realizată de altă entitate, fie o realizează în același mod, ceea ce duce la dublarea efortului și la un consum de resurse ineficient. Pe de altă parte, dacă decizia Guvernului a fost de a forma și menține un Minister al Familiei, Tineretului și Egalității de Șanse, atunci acestuia i se pot acorda atribuții depline și i se poate întări responsabilitatea pentru coordonarea acestui domeniu.

Astfel, prin varianta propusă, Ministerul Familiei, Tineretului și Egalității de Șanse va avea un rol de coordonare, fiind entitatea responsabilă care va colabora cu toate celelalte ministere pentru colectarea eficientă a datelor și configurarea unor programe complexe. Având în vedere faptul că abordarea unor programe de informare și combatere a violenței domestice trebuie să fie multidisciplinară, este firesc ca orice măsură să fie întreprinsă în urma datelor și informațiilor transmise de ministerele de resort din domeniul muncii, sănătății, cercetării, digitalizării, internelor și justiției.

De asemenea, Ministerul Justiției trebuie să fie inclus în lista ministerelor care colaborează pentru elaborarea de programe, având în vedere dimensiunea procesuală, civilă și penală, pe care o implică fenomenul violenței domestice (de exemplu: ordine de protecție, plângeri penale etc.).

d. Măsuri pentru transparentizarea recomandărilor, programelor și a cheltuielilor efectuate de autoritățile publice locale în domeniul violenței domestice

Conform propunerii legislative, autoritățile publice locale vor efectua anual și vor publica pe pagina web un raport care să rezume măsurile dispuse și programele implementate pentru prevenirea și combaterea fenomenului violenței domestice și ce cheltuieli au fost suportate din bugetul local pentru îndeplinirea obligațiilor prevăzute de Legea 217/2003.

Publicarea unui astfel de raport demonstrează transparență în activitatea autorităților publice locale în ceea ce privește gestionarea și combaterea violenței domestice. Aceasta oferă cetățenilor posibilitatea de a evalua eficacitatea acțiunilor întreprinse și de a cere responsabilitate în cazul în care există deficiențe.

De asemenea, publicarea acestor informații va aduce în atenția cetățenilor resursele și opțiunile disponibile în comunitatea lor și poate servi și ca platformă pentru împărtășirea de bune practici între diferitele autorități locale.

O astfel de obligație va reveni și comisiei județene în domeniul egalității de șanse între femei și bărbați, care va efectua un raport anual, care să conțină sinteza activității desfășurate, studiile sau analizele efectuate și recomandările elaborate pentru autoritățile administrației publice locale și îl va publica pe pagina web a instituției prefectului.

II. 2. Schimbări preconizate

Propunerea legislativă urmărește să modifice și să completeze Legea 217/2003 pentru prevenirea și combaterea violenței domestice prin introducerea mai multor obligații atât pentru autoritățile publice locale, cât și pentru cele centrale:

- **Obligația comisiei județene în domeniul egalității de șanse între femei și bărbați** de a efectua un raport anual, care să conțină sinteza activității desfășurate, studiile sau analizele efectuate și recomandările elaborate pentru autoritățile administrației publice locale și publicarea acestuia pe pagina web a instituției prefectului.
- **Obligația Ministerului Familiei, Tineretului și Egalității de Șanse** de a colabora cu Ministerul Muncii și Protecției Sociale, Ministerul Afacerilor Interne, Ministerul Educației, Ministerul Sănătății, Ministerul Justiției și Ministerul Cercetării, Inovării și Digitalizării, pentru a elabora și difuza anual materiale documentare privind prevenirea, cauzele și consecințele violenței domestice.
- **Obligația Ministerului Sănătății** de a se asigura că în fiecare unitate sanitară din România sunt afișate informații despre serviciile de informare și consiliere pentru victimele violenței domestice de tip linie telefonică de urgență - helpline.
- **Obligația Ministerului Educației** de a se asigura că în fiecare unitate de învățământ din România sunt afișate informații despre serviciile de informare și consiliere pentru victimele violenței domestice de tip linie telefonică de urgență - helpline.
- **Obligația autorităților administrației publice locale:**
 - de a afișa la sediul acestora și de a publica pe paginile web informații cu privire la modalitățile de accesare a serviciilor sociale pentru prevenirea și combaterea violenței domestice și despre programele pe care le implementează în acest domeniu;

- de a afișa în stațiile de transport public în comun numărul liniei telefonice de urgență - helpline și orice alte informații despre accesarea serviciilor sociale pentru prevenirea și combaterea violenței domestice sau programele derulate;
 - de a include în contractele cu furnizorii de servicii de transport public în comun obligația acestora de a afișa în mijloacele de transport numărul liniei telefonice de urgență - helpline.
- **Obligația Agenției Naționale pentru Egalitatea de Șanse între Femei și Bărbați de a colabora cu radiodifuzorii aflați în jurisdicția României și Consiliul Național al Audiovizualului, cu respectarea prevederilor Legii 504/2002 a audiovizualului, pentru difuzarea cu regularitate a unor materiale informative cu privire la accesarea serviciilor de informare și consiliere pentru victimele violenței domestice de tip linie telefonică de urgență - helpline.**

III. Impactul socio-economic al proiectului de act normativ

Acest proiect de act normativ, care vizează întărirea măsurilor pentru prevenirea și combaterea violenței domestice, poate avea un impact socio-economic semnificativ prin reducerea costurilor sociale și economice, creșterea productivității și participării economice, creșterea încrederii cetățenilor în autoritățile publice, îmbunătățirea calității vieții și promovarea egalității de gen și a respectării drepturilor omului.

IV. Impactul financiar asupra bugetului general consolidat

În scopul respectării articolului 111 alin. (1) din Constituție, solicităm o informare din partea Guvernului cu privire la impactul financiar asupra bugetului general consolidat generat de modificările și completările propuse.

Inițiatori:

CAMBERA Oana-Alexandra, deputată neafiliată

LUPU Andrei-Răzvan, deputat neafiliat

...
...
... în ipoteza

...
...
...
...
... 5 ...
...

Lista susținătorilor propunerii legislative pentru modificarea și completarea Legii 217/2003 pentru prevenirea și combaterea violenței domestice

[illegible]